

خلاقیت و نوآوری

رکسانا اسلامی راد ، کارشناسی مهندسی برق - ارشد مهندسی سیستمهای اقتصادی اجتماعی

شرکت برق منطقه ای تهران

r-eslami@trec.co.ir

چکیده: خلاقیت، ارایهء فکر و طرح نوین برای بهبود و ارتقای کمیت یا کیفیت در سازمان و نوآوری است. افزایش خلاقیت در سازمانها می تواند به ارتقای کمیت و کیفیت خدمات، کاهش هزینه ها، جلوگیری از اتلاف منابع، کاهش بوروکراسی، افزایش رقابت، افزایش کارایی و بهره وری، ایجاد انگیزش و رضایت شغلی در کارکنان منجر گردد. ارتباط قوی و مثبتی بین میزان خلاقیت و انگیزهء نوآوری در افراد وجود دارد. خلاقیت دارای سه مؤلفه است: تخصص ، تفکر خلاق و انگیزش که می تواند درونی و بیرونی باشد ، مدیران روی هر سه این خصوصیات می توانند اثر بگذارند ولی بر روی انگیزش کارکنان بیشتر از دو مؤلفه دیگر تأثیر گذار هستند. مدیریت دانش، رقابت سازمانی را افزایش می دهد. استراتژیهای رقابتی، چگونگی برتری جویی در برابر رقبا و جایگاه و چشم انداز لازم را برای سازمان تعیین می نماید.

واژه های کلیدی: خلاقیت، نوآوری، ایده، ابداع

نام نویسنده ی مسئول : رکسانا اسلامی راد

نشانی نویسنده ی مسئول : تهران، سعادت آباد، کوی فراز، شرکت برق منطقه ای تهران

افراد خلاق، خیال‌پرداز هستند و رویاهای خود را بهتر به خاطر می‌آورند و ساده‌تر از دیگران هیپنوتیزم می‌شوند. اسکیزوفرنی و خلاقیت با هم ارتباط دارد چون افراد بسیار خلاق در بین بستگان افراد اسکیزوفرن بسیار دیده شده و ممکن است پیوند ژنتیکی مستقیمی بین این دو خصوصیت وجود داشته باشد.

تفاوت در تمرکز و توجه، علت خلاقیت است. اگر کسی بتواند در یک زمان تنها به دو چیز توجه کند فقط یک قیاس ممکن می‌تواند کشف شود، اگر به چهار چیز توجه کند شش قیاس ممکن وجود خواهد داشت. افراد خلاق توجه نامتمرکز دارند که با فعالسازی قشری همراه است، افراد غیر خلاق توجه خود را زیاده‌تر متمرکز می‌کنند و این موضوع، آنها را از فکر کردن در ایده‌های نوآورانه باز می‌دارد. افراد خلاق روشهای گوناگون نامنوسی را بکار می‌برند. شاید رایجترین روش، گوشه‌گیری باشد. این افراد از نظر فیزیولوژیایی بیش واکنشی دارند. افراد خلاق شیفته تازگی هستند و بدنبال تحریک ذهنی می‌روند.

۴. فرصتهای خلاقیت

الف- فرصتهای داخلی: ۱- وقایع غیرمنتظره: مثل شکستها یا موفقیت‌های غیرمنتظره ۲- ناسازگاریها ۳- نیازهای فرآیندی و تغییرات در صنایع و بازارها ب- فرصتهای خارجی (در محیط علمی و اجتماعی سازمان): ۱- تغییرات جمعیتی ۲- تغییر نگرش ۳- دانش جدید

۵. سه مشخصه اصلی برای فرآیند حل مساله

۱- نوع کلی مساله را در نظر می‌گیرند، مقتضیات آن را بررسی و سعی می‌کنند مسیر رسیدن به جواب را تشخیص دهند ۲- سعی می‌کنند مقتضیات عملی جواب مساله را تشخیص دهند ۳- راه حل خاصی را می‌جویند که این مقتضیات عملی را برآورده کند. حل مساله زمانی خلاقیت است که یک یا چند شرط از شرطهای زیر برآورده شود: ۱- محصول تفکر، بدیع و ارزشمند باشد ۲- تفکر نامتعارف باشد ۳- مستلزم پایداری زیاد انگیزه و در مدت زمان طولانی باشد ۴- اصل مساله مبهم و بدون تعریف واضح نباشد و حل کننده مساله مجبور باشد خود، مساله را فرمولبندی نماید.

۱. مقدمه

با پیشرفت روز افزون دانش و تکنولوژی و گستردگی اطلاعات، جامعه نیازمند پرورش انسانهایی با مغز خلاق است که بتوانند بخوبی با یکدیگر ارتباط برقرار کرده و با بهره‌گیری از دانش جمعی و تولید افکار نو مشکلات را از میان بردارند. بجزریان انداختن دانش و تجربه در بین انسانها، یکی از رموز موفقیت در دنیای امروز است. آینده را باید خلق کرد، فقط سازگاری با تغییر کافی نیست بلکه باید آن را پسندید.

خلاقیت یعنی تحولات دامن‌دار و جهشی در فکر و اندیشه انسان، یعنی ترکیب عواملی که مجموعه میراث فرهنگی هستند در الگویی جدید. خلاقیت بیشتر یک فعالیت ذهنی و فکری است و نوآوری که جنبه عملی دارد، محصول نهایی عمل خلاقیت است.

۲. ویژگیهای افراد خلاق را بصورت زیر دسته بندی می‌کند

۱ - خصوصیات ذهنی: الف- کنجکاوی ب- دادن ایده های زیاد درباره یک مساله پ- ارائه ایده های غیرعادی ت- توجه جدی به جزئیات ث- دقت و حساسیت نسبت به محیط بخصوص به نکاتی که در نظر دیگران عادی بشمار می رود ج- روحیه انتقادی چ- علاقه وافر به آزمایش و تجربه ح- نگرش مثبت نسبت به نوآفرینی. ۲ - خصوصیات عاطفی: الف- آرامش و آسودگی خیال ب- شوخ طبعی پ- علاقه به سادگی و بی تکلفی در نوع لباس و جنبه‌های گوناگون زندگی ت- دلگرمی و امید به آینده ث- توانایی برقراری ارتباط عمیق و صمیمانه بادیگران ج- اعتماد بنفس و احترام به خود چ- شهامت.

۳ - خصوصیات اجتماعی الف- پیش قدمی در قبول و رویارویی با مسایل ب- مسؤولیت پذیری و توانایی سازمان دادن به فعالیتهای گوناگون پ- قدرت جلب حس اعتماد و اطمینان دیگران.

۳. خصوصیات افراد خلاق

۶. نتیجه گیری

گسترش و سرعت تغییرات در جهان باعث شده کشورها فقط با ابتکار و نوآوری خود را با شرایط جدید وفق دهند. سازمانهای موفقتر با افزایش خلاقیت و نوآوری می‌توانند از فرصتها بهتر استفاده کنند.

راهکار ایجاد و افزایش خلاقیت در کارکنان: افزایش انگیزش، انتصاب متناسب افراد با تخصص، عدم اجبار شغل نامناسب، ایجاد هماهنگی مناسب با کارکنان، دادن آزادی عمل و تفویض اختیار، در اختیار قرار دادن منابع مهمی چون زمان و منابع مالی، ایجاد گروههای کاری و حمایت متقابل اعضای گروه است. پاداش و تشویق، ارتقای شغلی، اعتنا و اعتماد، عدم ارزیابیهای بی‌مورد و وقتگیر و ایجاد فضای کاری آرام و بدون ترس و بیم، حمایت سازمانی، تقویت همکاریهای متقابل و احساس هدف مشترک بین کارکنان و مدیران و ایجاد جذابیت کاری برای کارکنان که مدیران با تأثیر بر آنها و نیز اثرگذاری بر روی دو مؤلفه دیگر یعنی تخصص و تفکر خلاق، می‌توانند به ارتقا و پیشرفت سازمان خود و در نتیجه ترقی جامعه کمک کنند.

مراجع

- [1] Antes, L. A., & Schuelke, M. J. (2011). Leveraging technology to develop creative leadership capacity.
- [2] Bocconi, S., Kampylis, P. G., & Punie, Y. (2012). Innovating learning: Key elements for developing creative classrooms in Europe. Luxembourg: Publications Office of the European Union.